

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
emo-info@ens.dk

Historiske Huse
Borgergade 111
1300 København K

Tlf. 45 57 12 22
sekretariat@historiskehuse.dk
www.historiskehuse.dk

Den 15. januar 2026

J nr. 2025 - 14239 Historiske Huses høringssvar til udkast til bekendtgørelse om Håndbog for Energikonsulenter HB2026

Historiske Huse takker for muligheden for at afgive høringssvar til bekendtgørelsen om Håndbog for Energikonsulenter HB2026. Foreningen repræsenterer ejere af fredede og bevaringsværdige bygninger i hele landet og har derfor en særlig interesse i, hvordan de bindende regler i håndbogen anvendes i energimærkningsordningen for Danmarks udpegede kulturarv.

Overordnet bekymring

Historiske Huse er grundlæggende bekymret for, at en stærkt standardiseret energimærkningsordning – baseret på generelle beregningsregler og standardforudsætninger – ikke tager hensyn til de byggetekniske og bevaringsmæssige forhold i historiske bygninger og derfor vil generere forslag, som er teknisk logiske, men kulturarvsmæssigt uegnede eller direkte skadelige. De nuværende beregningsprincipper i Håndbog for Energikonsulenter tager således udgangspunkt i nutidig byggeskik, homogen isolering, standardiserede U-værdier, linjetab og ventilationsforudsætninger og er ikke udviklet til massive ydermure, ældre konstruktioner og traditionelle materialer i den historiske bygningskultur.

Fredede bygninger – myndighedsstruktur og spildt arbejde

Slots- og Kulturstyrelsen er øverste myndighed for fredede bygninger, og alle indgreb, herunder også energiforbedringer, forudsætter en kulturarvsfaglig vurdering og tilladelse inden de udføres. En energimærkningsrapport udarbejdet efter HB2026 kan derfor ikke danne selvstændigt grundlag for beslutninger om indgreb i fredede bygninger, men vil alene være et parallelt og derfor potentielt konfliktskabende rådgivningsspor. Set fra både statens og ejernes side er det spild af ressourcer at anvende et omfattende, standardiseret energimærkningssystem på en bygningskategori, hvor det afgørende i sidste ende er et restaureringsfagligt skøn og en konkret tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Håndbogen fastlægger detaljerede krav til dataindsamling, registrering og forslag til energibesparelser, herunder pligt til at vurdere tiltag på klimaskærm, installationer og forsyning. For fredede bygninger vil energikonsulenter i realiteten operere uden mandat til at anbefale ændringer. Efterfølgende kan de ikke gennemføres uden særskilt

Historiske Huse er et formaliseret samarbejde mellem

Bygnings Frednings Foreningen BYFO (cvr 88628411) og Foreningen Bevaringsværdige Bygninger (cvr 25010078)

fredningstilladelse, og ordningen risikerer dermed at skabe dobbeltarbejde og usikkerhed uden reel merværdi.

Bevaringsværdige bygninger – risiko for tab af værdier

For udpegede bevaringsværdige bygninger er kommunerne myndighed efter plan- og byggelovgivningen, men HB2026 forpligter energikonsulenter til at udarbejde standardiserede energibesparelsesforslag på samme måde som for almindelig bygningsmasse. Håndbogen forudsætter, at konsulenten systematisk vurderer alle dele af klimaskærmen, installationer og forsyning og opstiller rentable kategori-1-forslag samt yderligere forslag i forbindelse med renovering og ombygning. Denne systematik vil typisk pege på udskiftning af vinduer og yderdøre, efterisolering af ydervægge og tagkonstruktioner samt konvertering af forsyning – tiltag som netop kan svække de særlige arkitektoniske og kulturhistoriske kvaliteter, der ligger til grund for bygningens bevaringsværdi.

Her er der en konkret risiko for, at økonomiske incitamenter i energimærkningsrapporten – f.eks. de forventede besparelser og oprykning til en forbedret energiklasse – får ejere til at prioritere generiske energitiltag frem for løsninger, der respekterer bygningens helhed, materialitet og detaljeringsgrad. For bevaringsværdige bygninger indebærer det en reel fare for et uopretteligt tab af bevaringsværdier. Det kan være tab af originale vinduer, historiske overflader, proportioner og konstruktive løsninger, som ikke kan genskabes, når de først er ændret. Den hidtidige praksis ved udarbejdelsen af energimærker har desværre medført mange eksempler på dette.

Manglende restaureringsfaglighed i ordningen

HB2026 henviser i vidt omfang til SBI-anvisning 213 og tekniske standarder (DS 418, DS 452 m.fl.), men indeholder ikke særskilte metodiske retningslinjer for historiske konstruktioner, fugtrobusthed og materialekombinationer i ældre bygninger. Energiforslagere er specialister i energi, men ikke nødvendigvis i restaureringsfaglighed. Håndbogen giver kun meget begrænsede anvisninger på, hvornår der bør afstås fra anbefalinger af hensyn til fredning eller bevaringsværdi – og hvordan sådanne begrænsninger konkret skal begrundes og dokumenteres.

Selv om håndbogen i § 3.3 åbner for, at energikonsulenten kan indhente oplysninger om begrænsninger i kraft af frednings- eller bevaringsstatus, lægger den samtidig op til en fuld gennemgang og registrering af alle relevante bygningsdele og installationer med henblik på at finde energibesparelsesmuligheder. Når der ikke er et eksplicit krav om restaureringsfagligt samspil og klare "stop-regler", er der stor risiko for, at standardanbefalinger bliver formuleret og efterfølgende opfattet af ejere som fagligt legitime.

Forslag til ændringer

Historiske Huse skal på den baggrund anbefale følgende:

- At fredede bygninger helt undtages fra den standardiserede energimærkningsordning, eller at energimærkning alene kan ske på frivillig basis efter særlige retningslinjer fastsat i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen.
- At der i bekendtgørelsen og HB2026 fastsættes særregler for bevaringsværdige bygninger, herunder justerede beregningsforudsætninger, tydelige begrænsninger for standardtiltag på klimaskærm og krav om, at konsulenten eksplicit redegør for de forslag, som af bevaringshensyn fravælges i rapporten.
- At der indføres et særskilt energimærke eller en særskilt rapporttype for fredede og bevaringsværdige bygninger, hvor fokus flyttes fra standardiserede beregninger til kvalificeret vejledning om mulige, skånsomme energiforbedringer inden for rammerne af gældende frednings- og bevaringsbestemmelser.
- At alle energimærkningsrapporter for fredede og bevaringsværdige bygninger forsynes med en tydelig, fremhævet bemærkning om, at anbefalinger kun kan gennemføres efter vurdering og godkendelse af Slots- og Kulturstyrelsen for fredede bygninger og de kommunale myndigheder for bevaringsværdige bygninger.
- At uddannelse og efteruddannelse af energikonsulenter styrkes med fokus på historiske bygninger, herunder at konsulenterne trænes i at identificere situationer, hvor de bør afstå fra konkrete anbefalinger og i stedet henvise til restaureringsfaglig bistand.

En sådan differentieret tilgang vil efter Historiske Huses opfattelse bedre kunne forene målet om energieffektivisering med hensynet til de uerstattelige kulturarvsværdier i den fredede og bevaringsværdige bygningsmasse.

Historiske Huse står til rådighed for uddybning af vores høringsvar.

Med venlig hilsen

Birthe Luel
Direktør